Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 10 kwietnia 2012 r.*

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Rozporządzenie (WE) nr 810/2009 — Wspólnotowy kodeks wizowy — Artykuły 21 i 34 — Ustawodawstwo krajowe — Nielegalne wprowadzenie obywateli państw trzecich na terytorium państwa członkowskiego — Wizy uzyskane poprzez podstępne wprowadzenie w błąd — Kara nałożona na organizatora nielegalnej imigracji

W sprawie C-83/12 PPU

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy), postanowieniem z dnia 8 lutego 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 17 lutego 2012 r., w postępowaniu karnym przeciwko

Minh Khoa Vo

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), prezes izby, U. Lõhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

zważywszy na wniosek sądu krajowego z dnia 8 lutego 2012 r., który wpłynął do Trybunału w dniu 17 lutego 2012 r., o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym na podstawie art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem,

zważywszy na postanowienie drugiej izby z dnia 28 lutego 2012 r. o uwzględnieniu tego wniosku,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 marca 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu M.K. Vo przez K. Beulich, Rechtsanwältin,

— w imieniu Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof przez K. Lohsego i P. Knauss, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz N. Grafa Vitzthuma, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu greckiego przez T. Papadopoulou, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Wilsa oraz W. Bogensbergera, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 21 i 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz.U. L 243, s. 1).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko M.K. Vo, skazanemu jako organizator nielegalnej imigracji w związku z przemytem, na terytorium niemieckie, obywateli państw trzecich posiadających wizy uzyskane poprzez podstępne wprowadzenie w błąd.

Ramy prawne

Prawo Unii

Kodeks wizowy

3 Motyw 3 kodeksu wizowego ma następujące brzmienie:

„Jeżeli chodzi o politykę wizową, ustanowienie wspólnego zbioru aktów prawnych, szczególnie poprzez konsolidację i rozwój dorobku prawnego (stosownych przepisów konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. i wspólnych instrukcji konsularnych) jest jednym z zasadniczych elementów »dalszego rozwoju wspólnej polityki wizowej jako części złożonego systemu zmierzającego do ułatwienia legalnych podróży oraz przeciwdziałania nielegalnej imigracji przez dalszą harmonizację ustawodawstwa krajowego i praktyk rozpatrywania wniosków w lokalnych urzędach konsularnych«, jak określono w programie haskim: wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej”.

4 Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 kodeksu wizowego, kodeks ten określa tryb i warunki wydawania wiz na tranzyt przez terytorium państw członkowskich lub planowany pobyt na terytorium państw członkowskich nieprzekraczający trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, a art. 1 ust. 2 uściśla, że obywatele państw trzecich muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych państw członkowskich.

5 Artykuł 2 kodeksu wizowego stanowi:

„Na użytek niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1) »obywatel państwa trzeciego« oznacza każdą osobę niebędącą obywatelem Unii w rozumieniu art. 17 ust. 1 traktatu;

2) »wiza« oznacza zezwolenie wydawane przez państwo członkowskie na:

a) tranzyt przez terytorium państw członkowskich lub planowany pobyt na terytorium państw członkowskich nieprzekraczający trzech miesięcy w dowolnym sześciomiesięcznym okresie, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw członkowskich […]

[…]".

6 Zgodnie z art. 14 ust. 1 kodeksu wizowego:

„1. Składając wniosek o wizę jednolitą, osoba ubiegająca się o wizę przedstawia:

a) dokumenty, z których wynika cel podróży;

[…]

d) informacje pozwalające ocenić, czy osoba ubiegająca się o wizę zamierza opuścić terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy, o którą występuje".

7 Artykuł 21 kodeksu wizowego stanowi:

„1. Rozpatrując wniosek o wizę jednolitą, ustala się, czy osoba ubiegająca się o wizę spełnia warunki wjazdu określone w art. 5 ust. 1 lit. a), c), d) i e) [rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 105, p. 1)], a szczególną uwagę poświęca się ustaleniu, czy osoba ubiegająca się o wizę nie stanowi zagrożenia pod względem nielegalnej imigracji lub zagrożenia dla bezpieczeństwa państw członkowskich oraz czy zamierza opuścić terytorium państw członkowskich przed wygaśnięciem wizy, o którą występuje.

2. W odniesieniu do każdego wniosku sprawdza się informacje w systemie VIS [wizowym systemie informacyjnym] zgodnie z art. 8 ust. 2 i art. 15 rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz krótkoterminowych (rozporządzenie w sprawie VIS) (Dz.U. L 218, s. 60)]. Państwa członkowskie zapewniają pełne wykorzystanie wszystkich kryteriów wyszukiwania zgodnie z art. 15 rozporządzenia w sprawie VIS, aby uniknąć bezpodstawnych odrzuceń lub błędnej identyfikacji.

3. W celu stwierdzenia, czy osoba ubiegająca się o wizę spełnia warunki wjazdu, konsulat sprawdza:

a) czy przedstawiony dokument podróży nie jest fałszywy, podrobiony lub przerobiony;

b) przedstawione przez osobę ubiegającą się o wizę potwierdzenie co do celu i co do warunków planowanego pobytu oraz co do tego, czy ma ona wystarczające środki na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres planowanego pobytu oraz na pokrycie kosztów powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania, lub na pokrycie kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które na pewno udzieli jej pozwolenia na wjazd, albo co do tego, czy może takie środki legalnie zdobyć;

c) czy osoby ubiegającej się o wizę nie dotyczy żaden wpis do systemu informacyjnego Schengen (SIS) nakazujący odmówić pozwolenia na wjazd;

d) czy osoba ubiegająca się o wizę nie jest uważana za osobę zagrażającą porządkowi publicznemu, bezpieczeństwu wewnętrznemu lub zdrowiu publicznemu w myśl art. 2 pkt 19 kodeksu granicznego Schengen lub stosunkom międzynarodowym któregokolwiek z państw członkowskich, zwłaszcza jeżeli w krajowych bazach danych należących do państw członkowskich nie ma na temat osoby ubiegającej się o wizę wpisu nakazującego odmówić pozwolenia na wjazd z tych względów;

e) w stosownych przypadkach – czy osoba ubiegająca się o wizę posiada odpowiednie, ważne podróżne ubezpieczenie medyczne.

4. W stosownych przypadkach konsulat sprawdza długość poprzednich i planowanych pobytów, by przekonać się, czy osoba ubiegająca się o wizę nie przekracza dopuszczalnego okresu dozwolonego pobytu na terytorium państw członkowskich, niezależnie od ewentualnych pobytów dozwolonych na mocy krajowej wizy pobytowej długoterminowej lub dokumentu pobytowego innego państwa członkowskiego.

5. W ocenie środków utrzymania na planowany pobyt uwzględnia się długość i cel pobytu oraz średnie ceny niedrogiego zakwaterowania i wyżywienia w odnośnym(-ych) państwie(-ach) członkowskim(-ich) – przyjęte na podstawie kwot referencyjnych ustalonych przez państwa członkowskie w myśl art. 34 ust. 1 lit. c) kodeksu granicznego Schengen – pomnożone przez liczbę dni pobytu. Poświadczenie pokrywania kosztów pobytu przez inną osobę lub zakwaterowania u osoby prywatnej mogą również stanowić dowód na posiadanie wystarczających środków utrzymania.

6. Rozpatrując wniosek o wizę lotniskową, konsulat sprawdza w szczególności:

a) czy przedstawiony dokument podróży nie jest fałszywy, podrobiony lub przerobiony;

b) miejsca, z i do których podróżuje dany obywatel państwa trzeciego, oraz spójność planowanego przebiegu podróży i tranzytu lotniczego;

c) dowód dalszej podróży do miejsca stanowiącego jej ostateczny cel.

7. Podstawowe znaczenie przy rozpatrywaniu wniosku ma to, czy przedstawione dokumenty są autentyczne i wiarygodne oraz czy oświadczenia złożone przez osobę ubiegającą się o wizę są prawdziwe i wiarygodne.

8. Podczas rozpatrywania wniosku konsulat może w uzasadnionym przypadku wezwać osobę ubiegającą się o wizę na rozmowę i zażądać dodatkowych dokumentów.

9. Wcześniejsza odmowa wydania wizy nie powoduje automatycznie odrzucenia nowego wniosku. Nowy wniosek jest oceniany na podstawie wszystkich dostępnych informacji".

8 Zgodnie z art. 34 kodeksu wizowego:

„1. Wizę unieważnia się, jeżeli okaże się, że w chwili wydawania wizy warunki uprawniające do jej otrzymania nie były spełnione, zwłaszcza jeżeli istnieją poważne powody, by przypuszczać, że wizę uzyskano w sposób nieuczciwy [poprzez podstępne wprowadzenie w błąd]. Wizę unieważnia zasadniczo właściwy organ państwa członkowskiego, które ją wydało. Wizę może unieważnić właściwy organ innego państwa członkowskiego; o unieważnieniu tym jest informowany organ państwa członkowskiego, które wydało wizę.

2. Wiza jest cofana, jeżeli okaże się, że warunki uprawniające do jej otrzymania nie są już spełniane. Wizę cofa zasadniczo właściwy organ państwa członkowskiego, które ją wydało. Wizę może cofnąć właściwy organ innego państwa członkowskiego; o cofnięciu tym jest informowany organ państwa członkowskiego, które wydało wizę.

3. Wizę można cofnąć na wniosek posiadacza wizy. Właściwy organ państwa członkowskiego, które wydało wizę, jest informowany o cofnięciu wizy.

4. Nieprzedstawienie przez posiadacza wizy na granicy co najmniej jednego dokumentu uzupełniającego, o którym mowa w art. 14 ust. 3, nie prowadzi automatycznie do unieważnienia lub cofnięcia wizy.

5. W przypadku unieważnienia lub cofnięcia wizy opatruje się ją stemplem »UNIEWAŻNIONO« lub »COFNIĘTO«, a optycznie zmienny element naklejki wizowej, element zabezpieczający zwany »efektem obrazu ukrytego« oraz napis »wiza« unieważnia się przekreśleniem.

6. Decyzję w sprawie unieważnienia lub cofnięcia wizy oraz powody takiej decyzji przedstawia się osobie ubiegającej się o wizę na standardowym formularzu określonym w załączniku VI.

7. Posiadaczowi wizy, która została unieważniona lub cofnięta, przysługuje prawo do odwołania się od odnośnej decyzji, chyba że wiza została cofnięta na jego wniosek zgodnie z ust. 3. Postępowanie odwoławcze prowadzone jest przeciwko państwu członkowskiemu, które podjęło decyzję w sprawie unieważnienia lub cofnięcia wizy, zgodnie z prawem krajowym tego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie udzielają osobom ubiegającym się o wizę informacji dotyczących trybu postępowania w przypadku odwołania, jak określono w załączniku VI.

8. Informacje o unieważnionej lub cofniętej wizie wprowadza się do systemu VIS zgodnie z art. 13 rozporządzenia w sprawie VIS”.

9 Z art. 58 ust. 5 kodeksu wizowego wynika, że art. 34 ust. 6 i 7 tego rozporządzenia stosuje się dopiero od dnia 5 kwietnia 2011 r. W okresie między dniem 5 kwietnia 2010 r., datą wejścia w życie kodeksu wizowego, a dniem 5 kwietnia 2011 r. pkt 2.4 piątej części wspólnych instrukcji konsularnych dla misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych (Dz.U. 2005 C 326, s. 1) odsyłał, w wypadku odmowy wizy, do środków odwoławczych przewidzianych w prawie krajowym umawiającej się strony.

Decyzja ramowa 2002/946/WSiSW

10 Artykuł 1 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/946/WSiSW z dnia 28 listopada 2002 r. w sprawie wzmocnienia systemu karnego w celu zapobiegania ułatwianiu nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz.U. L 328, s. 1) przewiduje, że każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, że naruszenia zdefiniowane w art. 1 i 2 dyrektywy Rady 2002/90/WE z dnia 28 listopada 2002 r. definiującej ułatwianie nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz.U. L 328, s. 17) podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom, które mogą pociągać za sobą ekstradycję.

11 Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) omawianej decyzji ramowej każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do naruszeń określonych w art. 1 ust. 1 wspomnianej decyzji ramowej i popełnionych w całości lub części na jego terytorium.

12 Artykuł 7 ust. 1 tej samej decyzji ramowej brzmi:

„Jeżeli państwo członkowskie zostanie poinformowane o naruszeniach określonych w art. 1 ust. 1, naruszających prawo wjazdu i pobytu cudzoziemca z innego państwa członkowskiego [ustawodawstwo innego państwa członkowskiego w zakresie wjazdu i pobytu cudzoziemców], poinformuje odpowiednio to ostatnie”.

Dyrektywa 2002/90

13 Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy 2002/90 stanowi:

„Każde państwo członkowskie przyjmie właściwe sankcje wobec:

a) każdej osoby, która umyślnie pomaga osobie niebędącej obywatelem państwa członkowskiego we wjeździe [na] lub tranzycie przez terytorium państwa członkowskiego z naruszeniem przepisów [tego państwa] dotyczących wjazdu lub tranzytu cudzoziemców;

b) każdej osoby, która dla korzyści finansowych umyślnie pomaga osobie niebędącej obywatelem państwa członkowskiego w zamieszkaniu na terytorium państwa członkowskiego z naruszeniem przepisów [tego państwa] dotyczących pobytu cudzoziemców".

14 Z art. 3 omawianej dyrektywy wynika, że każde państwo członkowskie podejmuje środki konieczne do zapewnienia, że naruszenia określone w art. 1 i 2 podlegają sankcjom skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym.

Dyrektywa 2008/115/WE

15 Artykuł 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348, s. 98) przewiduje:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[…]

2) »nielegalny pobyt« oznacza obecność na terytorium państwa członkowskiego obywatela państwa trzeciego, który nie spełnia [warunków] lub przestał spełniać warunki wjazdu do państwa członkowskiego, określone w art. 5 kodeksu granicznego Schengen, albo innych warunków [inne warunki] wjazdu, pobytu lub zamieszkania w tym państwie członkowskim;

[…]".

Uregulowania krajowe

16 Paragraf 4 ust. 1 pkt 1 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (ustawy o pobycie, działalności zarobkowej i integracji obcokrajowców na terytorium federalnym, zwanej dalej „Aufenthaltsgesetz") stanowi:

„W odniesieniu do wjazdu i pobytu na terytorium Niemiec cudzoziemcy są zobowiązani posiadać dokument pobytowy, chyba że prawo Unii Europejskiej lub rozporządzenie stanowi inaczej lub prawo pobytu przysługuje na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Turcji z dnia 12 września 1963 r. (BGBl. 1964 II, s. 509) (układ stowarzyszeniowy EWG–Turcja). Dokument pobytowy może zostać wydany w formie

1) wizy […]".

17 Paragraf 95 Aufenthaltsgesetz stanowi w odniesieniu do kar:

„1. Karze do roku pozbawienia wolności lub grzywnie podlega ten, kto

[…]

2) przebywa na terytorium Niemiec bez posiadania wymaganego dokumentu pobytowego w rozumieniu § 4 ust. 1 zdanie pierwsze, jeżeli

   a) podlega obowiązkowi wyjazdu podlegającemu egzekucji,

   b) nie został mu przyznany termin wyjazdu lub termin ten upłynął oraz

   c) jego przymusowe wydalenie nie zostało zawieszone,

3) wjeżdża na terytorium Niemiec wbrew § 14 ust. 1 pkt 1 lub 2,

[…]

6. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 działanie na podstawie dokumentu pobytowego uzyskanego poprzez podstępne wprowadzenie w błąd za pomocą groźby, łapówki lub zmowy albo wyłudzonego na podstawie nieprawdziwych lub niepełnych danych uważa się za działanie bez wymaganego dokumentu pobytowego".

18 Paragraf 96 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Przemyt cudzoziemców", stanowi:

„1. Karze pozbawienia wolności do lat pięciu lub grzywny podlega ten, kto inną osobę podżega lub udziela jej pomocy w popełnieniu czynu,

1) o którym mowa w § 95 ust. 1 pkt 3 lub § 95 ust. 2 pkt 1 lit. a), oraz

   a) z tego tytułu otrzymuje korzyść majątkową lub uzyskuje przyrzeczenie jej otrzymania lub

   b) działa wielokrotnie lub na rzecz wielu cudzoziemców, lub

2) o którym mowa w § 95 ust. 1 pkt 1 lub pkt 2, § 95 ust. 1a lub ust. 2 pkt 1 lit. b) lub pkt 2, i z tego tytułu otrzymuje korzyść majątkową lub uzyskuje przyrzeczenie jej otrzymania.

2. Karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do lat dziesięciu podlega ten, kto w przypadkach określonych w ust. 1,

1) działa w celu zarobkowym,

2) jako członek grupy przestępczej, która zawiązała się w celu ciągłego popełniania takich czynów,

[…]

4. Ustęp 1 pkt 1 lit. a), ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 1, 2 i 5 i ust. 3 stosuje się do działań sprzecznych z ustawodawstwem dotyczącym wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do strefy Schengen, jeżeli

1) odpowiadają one czynom określonym w § 95 ust. 1 pkt 2 lub 3 lub § 95 ust. 2 pkt 1 i

2) sprawca udziela wsparcia cudzoziemcowi, który nie jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa sygnatariusza Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

[…]".

19 Paragraf 97 ust. 2 Aufenthaltsgesetz, zatytułowany „Przemyt ze skutkiem śmiertelnym; przemyt o charakterze zarobkowym i w ramach grupy przestępczej”, stanowi:

„Karze pozbawienia wolności od roku do lat dziesięciu podlega ten, kto w przypadkach określonych w § 96 ust. 1, także w związku z § 96 ust. 4, działa w sposób zarobkowy jako członek grupy przestępczej, która powstała w celu ciągłego popełniania takich czynów”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

20 M.K. Vo, obywatel wietnamski, był ścigany w Niemczech w ramach postępowania karnego za czyny dotyczące pomocy w nielegalnej imigracji. W wyniku tego Landgericht Berlin skazał go w związku z czterema czynami niedozwolonymi polegającymi na pomocy w nielegalnej imigracji, popełnionymi w celach zarobkowych w ramach zorganizowanej grupy przestępczej na łączną karę 4 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

21 Oskarżony był członkiem wietnamskich zorganizowanych grup przestępczych, które pomagały obywatelom wietnamskim nielegalnie przedostać się do Niemiec.

22 Jedna z tych grup działała w ten sposób, że węgierską ambasadę w Viêt Nam wprowadzano w błąd, iż wietnamscy obywatele byli jakoby członkami grup turystycznych składających się z 20–30 osób, podczas gdy grupy te miały na celu nielegalnie dostać się na terytorium Unii za opłatą w wysokości 11 000–15 000 USD. Dla zachowania pozorów, w pierwszych dniach podróże przebiegały zgodnie z programem turystycznym, po czym zainteresowani byli, stosownie do uprzednio przygotowanego planu, transportowani do różnych państw docelowych, najczęściej do Niemiec.

23 Inna grupa przestępcza wykorzystywała okoliczność, że Królestwo Szwecji zezwalało obywatelom wietnamskim na pobyt w obszarze Schengen przez kilka miesięcy, jeśli posiadali wizy z prawem do pracy jako zbieracze jagód. W ramach składania wniosków o wydanie tych wiz stwarzano przed właściwymi organami pozory, że wnioskodawcy zamierzali świadczyć pracę. W rzeczywistości zaraz po uzyskaniu wizy z zezwoleniem na pracę, po przyjeździe do Szwecji, obywatele wietnamscy przedostawali się do Niemiec. M.K. Vo został oskarżony o współudział w tych czynach, otrzymując w zamian za swe usługi każdorazowo kwoty w wysokości 500–2000 EUR.

24 Niektórych z owych obywateli wietnamskich odnaleziono na terytorium Niemiec, gdy próbowali się tam osiedlić i podjąć pracę.

25 Landgericht Berlin orzekł, że oskarżony był winny czterokrotnego popełnienia czynu niedozwolonego polegającego na pomocy w nielegalnej imigracji, popełnionego w celach zarobkowych w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, zgodnie z § 97 ust. 2 Aufenthaltsgesetz w związku z § 96 ust. 1 pkt 1 lit. a) i b), § 95 ust. 1 pkt 3, § 96 ust. 1 pkt 2 i § 95 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

26 Zdaniem tego sądu, znamiona czynu karalnego zostają spełnione, gdy przemycone osoby nielegalnie wjechały na terytorium lub na nim nielegalnie przebywają. Okoliczność, że omawiane osoby formalnie posiadają wizę, nie stanowi według tego sądu przeszkody w wymierzeniu kary organizatorowi nielegalnej imigracji, w zakresie, w jakim uzyskanie dokumentu pobytowego poprzez podstępne wprowadzenie w błąd w następstwie fałszywych oświadczeń jest równoznaczne z działaniem bez posiadania wymaganego dokumentu pobytowego.

27 Oskarżony wniósł skargę kasacyjną przed Bundesgerichtshof od wyroku skazującego Landgericht Berlin, podnosząc naruszenie prawa materialnego bez bliższego uzasadnienia.

28 Sąd krajowy przyjmuje, że przesłanki określone w § 95 ust. 6 Aufenthaltsgesetz są spełnione, ponieważ osoby, którym udzielano pomocy w nielegalnej imigracji, rozmyślnie wprowadzały w błąd urzędników ambasad węgierskiej i szwedzkiej, oświadczając, że zamierzają wjechać na obszar Schengen w celach turystycznych lub w celach wykonywania czasowej pracy, podczas gdy w rzeczywistości od samego początku planowały one przedostać się do Niemiec, co wykluczało wydanie wiz, które zostały wydane tylko w związku z wprowadzeniem urzędników w błąd co do rzeczywistych celów podróży.

29 W tych okolicznościach Bundesgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy art. 21 i 34 rozporządzenia [nr 810/2009], regulujące wydanie i unieważnienie wizy jednolitej, należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one wynikającej z przepisów krajowych karalności przemytu cudzoziemców w przypadkach, w których przemycane osoby posiadają wprawdzie wizę, ale uzyskały ją wskutek podstępnego wprowadzenia w błąd właściwego organu innego państwa członkowskiego co do rzeczywistego celu podróży?”.

W przedmiocie postępowania pilnego

30 Bundesgerichtshof wniósł o zastosowanie do niniejszego odesłania prejudycjalnego trybu pilnego przewidzianego w art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem.

31 Sąd ten uzasadnił swój wniosek w ten sposób, że M.K. Vo, skazany na karę czterech lat i trzech miesięcy pozbawienia wolności za pomoc w nielegalnej imigracji, którego to czynu dopuścił się w celach zarobkowych w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, jest tymczasowo aresztowany od dnia 1 stycznia 2011 r. i że gdyby Trybunał miał odpowiedzieć twierdząco na pytanie prejudycjalne, M.K. Vo nie podlegałby już ściganiu karnemu, a jego areszt byłby tym samym bezpodstawny.

32 Na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego druga izba Trybunału postanowiła uwzględnić wniosek sądu krajowego o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

33 Poprzez swoje pytanie sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wykładni art. 21 i 34 kodeksu wizowego należy dokonywać w ten sposób, że sprzeciwiają się one wynikającej z przepisów krajowych karalności pomocy w nielegalnej imigracji w przypadkach, w których przemycane osoby, obywatele państw trzecich, posiadają wizę uzyskaną wskutek podstępnego wprowadzenia w błąd poprzez podanie nieprawdy właściwemu organowi państwa członkowskiego, które wydało wizę, co do rzeczywistego celu podróży, chociaż wiza ta nie została uprzednio unieważniona.

34 Na wstępie należy zauważyć, że uchwalenie w kodeksie wizowym przepisów dotyczących przekraczania granic zewnętrznych oraz procedur i przesłanek wydawania wiz przez państwa członkowskie wpisuje się w cel stopniowego wprowadzania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z art. 67 TFUE.

35 Celem kodeksu wizowego, zgodnie z jego motywem 3, jest utworzenie złożonego systemu zmierzającego do ułatwienia legalnych podróży oraz przeciwdziałania nielegalnej imigracji przez dalszą harmonizację ustawodawstwa krajowego i praktyk rozpatrywania wniosków wizowych w lokalnych urzędach konsularnych.

36 Harmonizacja realizowana przez ten kodeks dotyczy wiz krótkotrwałego pobytu na podstawie dorobku Schengen.

37 Artykuł 21 ust. 1 kodeksu wizowego stanowi, że w ramach rozpatrywania przez właściwy urząd konsularny wniosku o wizę jednolitą ustala się, czy osoba ubiegająca się o wizę spełnia warunki wjazdu określone w art. 5 ust. 1 lit. a), c), d) i e) kodeksu granicznego Schengen, a szczególną uwagę poświęca się ustaleniu, czy osoba ubiegająca się o wizę nie stanowi zagrożenia pod względem nielegalnej imigracji lub zagrożenia dla bezpieczeństwa państw członkowskich oraz czy zamierza opuścić terytorium państw członkowskich przed wygaśnięciem wizy, o którą występuje.

38 Zgodnie z art. 34 ust. 1 kodeksu wizowego, jeżeli istnieją poważne powody, by przypuszczać, że wizę uzyskano poprzez podstępne wprowadzenie w błąd, wizę unieważnia się. Wizę unieważnia zasadniczo właściwy organ państwa członkowskiego, które ją wydało, lecz może ją również unieważnić właściwy organ innego państwa członkowskiego, o czym jest informowany organ państwa członkowskiego, które wydało wizę.

39 Okoliczność, że właściwy organ państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie wydania wizy może decydować o jej unieważnieniu, ma na celu stawienie czoła sytuacjom, w których, po rozpoczęciu podróży, wiza okazuje się nieważna lub nieskuteczna z uwagi na jej wydanie poprzez podstępne wprowadzenie w błąd lub z uwagi na to, że przesłanki wydania nie zostały spełnione.

40 Jednakże, o ile unieważnienie jest zasadniczo obowiązkowe w odniesieniu do organu państwa członkowskiego, które wydało wizy, o tyle jest fakultatywne dla organu innego państwa członkowskiego, na co wskazuje użycie czasownika „móc” przez prawodawcę Unii.

41 Z tego wynika, że należy zbadać, czy przepisy krajowe, które poddają pomoc w nielegalnej imigracji sankcji karnej, mogą uwzględniać, jako znamiona tego czynu niedozwolonego, nielegalny wjazd i pobyt osób przemyconych, chociaż wizy przyznane tym osobom nie zostały uprzednio unieważnione.

42 Kodeks wizowy reguluje przesłanki wydawania, unieważniania i cofnięcia wiz, lecz nie obejmuje norm przewidujących sankcje karne w wypadku naruszenia tych przesłanek. Niemniej jednak formularz wniosku o przyznanie wizy znajdujący się w załączniku 1 do kodeksu wizowego zawiera wzmiankę informującą wnioskodawcę, że podanie nieprawdziwych informacji spowoduje między innymi unieważnienie przyznanej wizy i może podlegać odpowiedzialności karnej.

43 Ponadto art. 1 ust. 1 i art. 4 ust. 1 lit. a) decyzji ramowej 2002/946/WSiSW oraz art. 1 ust. 1 i 3 dyrektywy 2002/90 zobowiązują każde państwo członkowskie do podjęcia środków niezbędnych do zapewnienia, że naruszenia w nich zdefiniowane podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom, i do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do naruszeń popełnionych w całości lub części na jego terytorium.

44 Z powyższego wynika, że nie tylko prawo Unii nie stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie poddawało odpowiedzialności karnej każdego, kto umyślnie pomaga obywatelowi państwa trzeciego w przedostaniu się na terytorium tego państwa członkowskiego z naruszeniem obowiązujących przepisów, lecz wyraźnie zobowiązuje zainteresowane państwo członkowie do wszczęcia postępowania karnego.

45 Państwa członkowskie stoją zatem w obliczu dwóch obowiązków. Pierwszy polega na niepodejmowaniu działania stanowiącego przeszkodę w przepływie osób posiadających wizy, chyba że doszło do prawidłowego unieważnienia tych wiz. Drugi polega na określeniu i wprowadzaniu w życie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji przeciwko sprawcom naruszeń zdefiniowanych w decyzji ramowej 2002/946/WSiSW i dyrektywie 2002/90, w szczególności organizatorom nielegalnej imigracji.

46 Obowiązki te należy wypełniać przy nadaniu przepisom prawa Unii pełnej skuteczności (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 marca 1978 r. w sprawie 106/77 Simmenthal, Rec. s. 629, pkt 24; z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawach połączonych C-188/10 i C-189/10 Melki i Abdeli, Zb. Orz. s. I-5667, pkt 43). W razie potrzeby sądy krajowe są zobowiązane poszukiwać rozwiązań praktycznej zgodności w odniesieniu do norm, których stosowanie mogłoby podważać skuteczność lub spójność regulacji Unii.

47 Tymczasem, ponieważ postępowanie karne z samej swej natury może wiązać się z tajemnicą postępowania i podejmowaniem pilnych działań, nie zawsze może zastosować się do wymogu uprzedniego unieważnienia wiz przez właściwe organy państwowe.

48 W świetle powyższego, na postawione pytanie trzeba odpowiedzieć następująco: wykładni art. 21 i 34 rozporządzenia nr 810/2009 należy dokonywać w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wynikającej z przepisów krajowych karalności pomocy w nielegalnej imigracji w przypadkach, w których przemycane osoby, obywatele państw trzecich, posiadają wizę uzyskaną wskutek podstępnego wprowadzenia w błąd poprzez podanie nieprawdy właściwemu organowi państwa członkowskiego wydania wizy co do rzeczywistego celu podróży, chociaż wiza ta nie została uprzednio unieważniona.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 21 i 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) należy dokonywać w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wynikającej z przepisów krajowych karalności pomocy w nielegalnej imigracji w przypadkach, w których przemycane osoby, obywatele państw trzecich, posiadają wizę uzyskaną wskutek podstępnego wprowadzenia w błąd poprzez podanie nieprawdy właściwemu organowi państwa członkowskiego wydania wizy co do rzeczywistego celu podróży, chociaż wiza ta nie została uprzednio unieważniona.

Podpisy